

รู้จักวิธีคิด.....ชีวิตเป็นสุข....(วิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการ)

นำเสนอเมื่อ : 27 ก.ย. 2552

สนับสนุนโดย ชมรมพระจันทร์ยิ้ม โทรติดต่ 0864113996

กลุ่มสาระ: สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
ระดับชั้น: มัธยมศึกษาปีที่ 6

- พระพุทธเจ้าทรงตรัสสอนว่า การศึกษาที่แท้จริงจะเกิดขึ้นต่อเมื่อมนุษย์รู้จักคิด วิเคราะห์ วิจัยอย่างรอบคอบและรอบค่าน จึงจะทำให้เกิดปัญญาแตกฉาน เรียกว่า โยนิโสมนสิการ โดยวิธีการคิดแบบโยนิโสมนสิการมี 10 วิธีด้วยกัน คือ
- 1. วิธีคิดแบบคุณค่าและคุณค่าเทียม** : ไม่ติดในรูปร่างภายนอกของวัตถุ เมื่อจะอุปโลกน์วัตถุใดก็จะคิดถึงประโยชน์ก่อน หรือเรียกว่าได้เปรียบจัญด้วยคุณค่าที่แท้จริง ทำให้ไม่ตกเป็นทาสของวัตถุ
 - 2. วิธีคิดแบบคุณโทษและทางออก** : มองเห็นว่าทุกสิ่งมีทั้งคุณและโทษ ต้องรู้จักแยกแยะว่าคุณและโทษอยู่ตรงไหน และทางเลือกที่ดีกว่าเป็นอย่างไร
 - 3. วิธีคิดแบบอุปยุปลุกเร้าคุณธรรม** : คิดหาประโยชน์จากเรื่องต่างๆ จากทั้งแง่ดีและแง่เสียโดยพยายามถือเอาประโยชน์ให้ได้ เช่น เรื่องของความตาย ถ้าเรารู้ถึงความตายแล้วเป็นเหตุให้ทำความดี ก็ถือว่าเป็นการปลุกเร้าให้มีความพยายามในการทำความดี ถือว่าเป็นการคิดแบบปลุกเร้าคุณธรรม
 - 4. วิธีคิดแบบอรรถสัมพันธ** : เป็นการคิดแบบเชื่อมโยงหลักการกับความมุ่งหมาย อาทิ การกระทำบางอย่างไม่สำเร็จเพราะมีได้วางเป้าหมายให้ชัดเจน หรือบางครั้งเป้าหมายชัดเจนแต่การกระทำไม่สอดคล้องกันจึงไม่สำเร็จ เป็นต้น
 - 5. วิธีคิดแบบอริยสัจ** : เป็นการคิดแก้ปัญหาที่สาเหตุ การคิดแบบนี้คล้ายกับการคิดแบบวิทยาศาสตร์ คือ ต้องมีการตั้งปัญหา คิดสมมติฐาน รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาคำตอบของปัญหานั้นๆ
 - 6. วิธีคิดแบบสืบสาวหาเหตุและปัจจัย** : การคิดพิจารณาต้นเหตุและปัจจัย ทำให้รู้ได้ว่าสิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นเกิดจากสาเหตุใด และมีปัจจัยใดที่เกี่ยวข้องบ้าง
 - 7. วิธีคิดแบบสามัญลักษณะ** : วิธีคิดแบบนี้เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า “วิธีคิดแบบรู้เท่าทันธรรมชาติ” นั่นคือรู้ว่ามีสิ่งต่างๆ มีเกิดขึ้น แปรเปลี่ยน และดับสลายไป เพื่อจะได้ไม่ยึดมั่นถือมั่นและไม่เป็นทุกข์จนเกินไป
 - 8. วิธีคิดแบบเป็นอยู่ในปัจจุบัน** : คือ มีสติสัมปชัญญะ รู้ตัวอยู่ตลอดเวลา เนื่องจากวิธีการคิดแบบนี้ย่อมอยู่ในปัจจุบัน (การจมอยู่กับอดีตหรือคิดล่วงหน้าไปในอนาคต) จะทำให้เกิดวิตกกังวล หรือเกิดอันตรายได้ เช่น การขับรถ ถ้าขณะขับไม่มีสติอยู่กับตัว ก็อาจก่อให้เกิดอุบัติเหตุได้
 - 9. วิธีคิดแบบแยกแยะองค์ประกอบ** : เป็นการคิดแบบแยกย่อยเป็นส่วนๆ เพื่อหาความสอดคล้องสัมพันธ์กันเป็นองค์รวม การคิดแบบนี้จะช่วยให้สามารถแก้ปัญหาได้ดียิ่งขึ้น เพราะไม่มองแต่ภาพรวมแต่มองลึกเข้าไปถึงรายละเอียดด้วย
 - 10. วิธีคิดแบบแยกแยะประเด็น** : การคิดแบบแยกแยะประเด็นมีประโยชน์มากในการดำเนินชีวิตประจำวัน ยกตัวอย่างเช่น ถ้าเรารู้จักแยกแยะหน้าที่ของตนเองก็จะทำให้เราประสบความสำเร็จในชีวิตได้เป็นอย่างดี เช่น ในฐานะที่เป็นนักเรียน ก็ควรที่จะตั้งใจศึกษาเล่าเรียน โดยแบ่งเวลาเรียนกับเวลาเล่นให้เป็น เป็นต้น

ที่มา: sbkmos

เว็บลิงค์:

<http://th.wikipedia.org/wiki/%E0%B9%82%E0%B8%A2%E0%B8%99%E0%B8%B4%E0%B9%82%E0%B8%AA%E0%B8%A1%E0%B8%99%E0%B8%AA%E0%B8%B4%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3>,
http://www.swuua.com/webnew/index.php?option=com_content&view=article&id=833:2009-06-15-06-03-56&catid=53:2009-02-24-06-10-59&Itemid=57

คลิปอาร์ต:
คลิปวิดีโอ:

